

Kirks Telefonfabriker - Horsens bys stolthed

Tekst: Christian Rye

Kirks Telefonfabrik har i næsten hundrede år været en af Horsens bys stoltheder, og den har i mange år været byens største arbejdsplads. Det er en virksomhed, som altid har stået for produkter af høj kvalitet, godt design og moderne teknologi. Men det er også en virksomhed, der har stået megen blæst om - ikke mindst i 1970, hvor grundlaget for hele den store Kirk-koncern vaklede - bl.a. på grund af store tab på fabrikation af vaskemaskiner.

Det var fabrikant Emil Møller, der i 1892 lagde grunden til fabrikken. Han havde en medfødt interesse for mekaniske sysler, og han kom i lære som urmager. Efter endt læretid tog han til udlandet for at uddanne sig yderligere indenfor sit fag.

Han kom hjem til sin fødeby Horsens og nedsatte sig som urmager. Det førte til fremstilling af elektriske ringeparater, og dermed var vejen banet til telefonapparatet.

Beskeden og vanskelig start

Emil Møller var en af de første, der - før den kommunale forsyning begyndte - selv fremstillede elektricitet til sin virksomhed, og han var også en drivende kraft, da man i Horsens skabte det første telefonselskab.

Efter de første beskedne og vanskelige år kom der rivende udvikling i telefonien, og et væsentligt opsving foranledigedes af at fabrikant Emil Møller købte den tidligere trævarefabrik Bastian på Madevej - nu Emil Møllersgade.

Virksomheden blev i 1917 omdannet til et aktieselskab med Emil Møller som formand. Nogle år senere - i 1923 - blev ingeniør Kristian Kirk direktør for fabrikken, og efter Emil Møllers død i 1926 tillige formand for bestyrelsen.

Fremgangen fortsatte jævnt og støt og i 1937 foretog Kristian Kirk med overingeniør Ejner Hytten som daglig leder en udvidelse af fabrik-

Selv efter at Alcatel overtog Kristian Kirks Telefonfabrik fik fabrikken lov til at bevare sit gamle navneskilt over hovedindgangen på fabrikken på Ane Stauningsvej. (Arkivfoto: Lars Aarø)

ken på Madevej til mere end dobbelt størrelse. Fabrikkens navn blev samtidig ændret til Kristian Kirks Telefonfabriker A/S.

Efter Kristian Kirks død i 1940 blev direktør Gregers Kirk formand for bestyrelsen.

Efterhånden som forbruget af telefoner steg, blev det nødvendigt at bygge et stort, nyt fabriksanlæg med plads til større produktion og mere rationelle maskiner. Det skete på et areal mellem Ane Staunings Vej og Langmarksvej, hvor virksomheden ved 75 års jubilæet i 1967 havde en medarbejderstab på 500.

Likvideret og gendannet

Kristian Kirk blev op gennem årene en stor koncern med vidt forgrenede virksomheder. På et tidspunkt var der 32 selskaber med 1500 medarbejdere i Kirk-koncernen.

Men omkring 1970 kom koncernen i alvorlige likviditetsvanskeligheder først og fremmest som følge af betyde-

lige tab indenfor vaskemaskinsektoren med Haka-Kirk virksomheden. Også omdannelse til en fond efter Gregers Kirks død skabte problemer, idet man skulle svare en arveafgift til staten på ca. 10 mill. kr.

Om morgenen den 5. oktober 1970 trådte Industriselskabet Kristian Kirks Telefonfabrikker i likvidation, men fem minutter efter blev Kristian Kirks Telefonfabriker af 1970 dannet som et nyt aktieselskab. Det nye selskab fortsatte den produktion, som industriselskabet hidtil havde haft i Horsens og Åbyhøj. Det gamle aktieselskab havde en aktiekapital på 1,5 mill. kr., mens det ny fik en aktiekapital på 15 mill. kr., der ved stiftelsen var fuldt indtegnet til parikurs.

Havde 650 medarbejdere

Det ville have været en katastrofe for Horsens hvis likviditetsvanskeligheder og betalingsstandsning havde

betydet standsning af virksomheden i Horsens, der på det tidspunkt havde 650 medarbejdere.

For Horsens-virksomheden i Kirk-koncernen var der ikke tale om soliditets- men likviditetsvanskeligheder. I Horsens havde fabrikken et sundt regnskab og en stor ordreporetfølge. Man kom i 1970 op på en omsætning på 42 mill. kr. mod 32 mill. kr. året før.

Allerede året efter - i oktober 1971 - overtog International Standard Electric Corporation (et selskab under International Telephone and Telegraph Corporation) aktierne i Kristian Kirks Telefonfabriker af 1970 A/S. Købsprisen for de 15 mill. kr. aktier var 18,3 mill. kr.

Alcatel køber i 87

Telefonfabrikkens historie som en selvstændig virksomhed sluttede den 1. januar 1987, da Kirk blev en 100 procent ejet fabrik under den europæiske koncern Alcatel N. V., som på det tidspunkt havde 140.000 ansatte og en årlig omsætning på omkring 90 milliarder kroner. Alcatel er Europas største og blandt verdens førende virksomheder inden for telekommunikation.

I de år Alcatel Kirk - Horsens-virksomheden fik lov til at beholde Kirk-navnet - har været en afdeling af den multinationale koncern, har man naturligvis måttet lade sig »styre udefra«, og det har i flere tilfælde bl.a. resulteret i massefyringer.

Fabrikken har som en Alcatel-virksomhed i de seneste år udført adskillige store ordrer, der har givet arbejde til de mange ansatte.

Men overskrifterne omkring Alcatel Kirk har også været negative, og der har flere gange været udtrykt frygt for, at den gamle Horsens-virksomhed og byens største arbejdsplads skulle lukke.

Alcatel Kirk A/S er Danmarks største og ældste producent af telekommunikationsudstyr. Produktionen omfatter bl.a. telefonapparater, NMT mobiltelefoner, telefonomstillingsanlæg, transducere samt strømforsyninger og styresystemer til fly- og rumfartsindustrien. Omkring

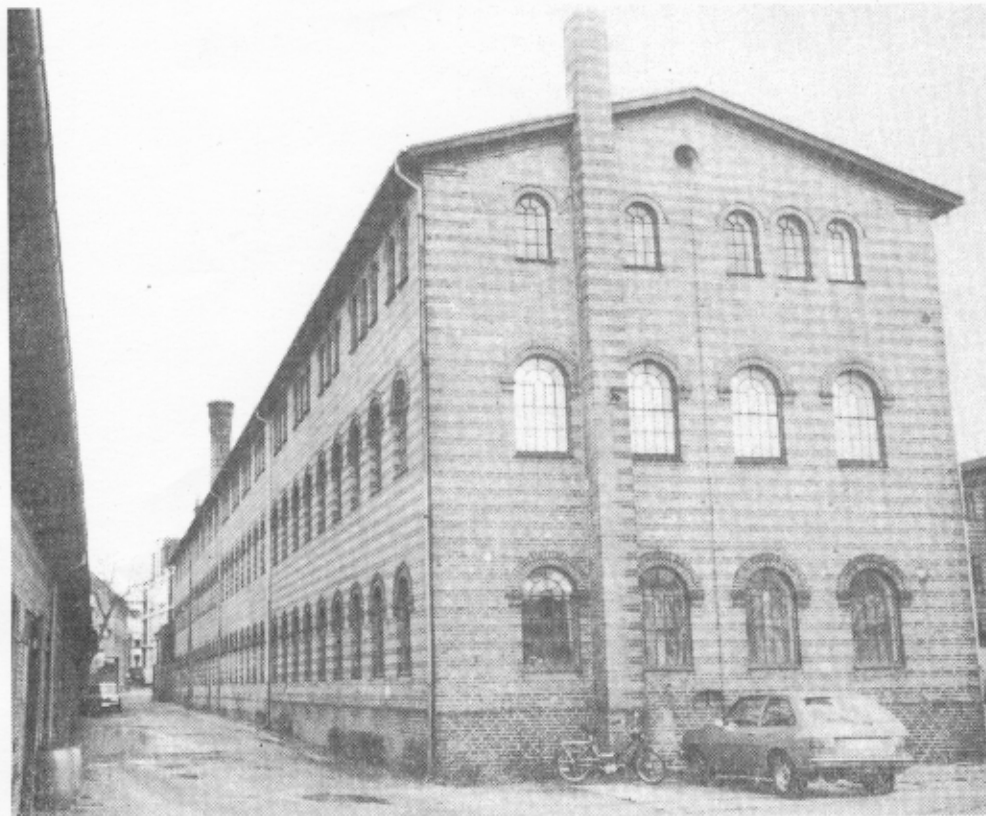
en tredjedel af produktionen afsættes på eksportmarkedet.

Frygt for lukning i løbet af få år

For to år siden opstod der frygt for, at Alcatel Kirk i Horsens skulle lukke. Det skete efter at 120 medarbejdere den 1. juni 89 modtog fyresedler og måtte indstille sig på at forlade virksomheden inden årets udgang.

Massefyringen fik Fællesklubben under SiD i Horsens, der repræsenterede de time-lønnede medarbejdere, til at udtrykke frygt for, at Alcatel Kirk ville blive lukket i løbet af få år. Denne frygt blev skarpt tilbagevist af daværende administrerende direktør N. P. Ditlefsen, der bedyrede, at ledelsen absolut ingen planer havde om at lukke fabrikken.

Ved årsskiftet 1989-90 gav direktør N. P. Ditlefsen udtryk for tillid til fremtiden, og i en nytårshilsen til medarbejderne sagde han: »1989 blev året, hvor vi fik skabt et solidt fundament at bygge den fremtidige optimisme på. Året var kendetegnet ved forberedelsen til det liberaliserede marked, og det er lykkedes os at skabe en ny fleksibel organisationsstruktur, der helt er tilpasset morgendagens markeds- og konkurrenceforhold«.

Trævarefabrikken Bastian blev af fabrikant Emil Møller købt til fabrikation af telefonapparater. (Arkivfoto: Lars Juul)